

Fryslân Aurea Libertas

de geografyske kaarten en it gebiet

olieverf verguld op linnen 285 x 120 cm

Gezicht op de Middelsee in vogelperspectief, met vrije interpretatie afbeeldingen uit de Schotanus Atlas.

De **Middelsee** of **Boorndiep** was een middeleeuwse zeearm in Friesland.

Ze begon ten oosten van Bolsward, boog ten noorden van het huidige Sneek naar het noorden. Haar 'monding' lag in wat nu Het Bildt is, ten zuiden van het Borndiep tussen Ameland en Terschelling. De benaming 'Borndiep' verwijst nog naar de oorsprong van de Middelsee.

De loop van het riviertje de Boorne verwijdde tot een zeearm. Dit riviertje mondde toen bij Rauwerd (*Raerd*) in de Middelsee. De Middelsee vormde een verbinding met de Marne die van Bolsward naar het westen liep en een zijtak was van het zeegat het Vlie, tussen Terschelling en Vlieland. De Middelsee vormde de scheiding tussen Westergo en Oostergo.

Rond 1100 werd de verbinding tussen de Marne en de Middelsee bij Bolsward verbroken. Hierdoor begon de dichtslibbing van de Middelsee te versnellen. Voor 1200 was het zuidelijke deel al dichtgeslibd. Ook het ontstaan van de Zuiderzee bevorderde de dichtslibbing. Tussen 1200 en 1300 slibde de Middelsee tot aan Het Bildt dicht. Uit die tijd stammen verschillende dijken. Van het westen naar het oosten liggen: De Krinserarm van 1240 tussen Rauwerd en Oosterwierum, de Boksumerdyk van rond 1275 tussen Boksum en Goutum en de Skrédyk tussen Beetgumermolen en Britsum van rond 1300.

De gebieden die ontstonden door de dichtslibbing van de Middelsee werden de Nieuwlanden genoemd. Het Bildt is ontstaan uit verdere opslibbing van het oude Middelseegebied. Het is "opgebild" land; "opbillen" is een oud woord voor opslibben. Het gebied van Blija Buitendijks is in feite ook nog opslibbing in het stroomgebied van de vroegere Middelsee.

Tussen Rauwerd en Bolsward ontstonden aan de zuidkant van de dichtgeslibde Middelsee de Friese Hempolders. Door het midden van de Middelseepolder van Scharnegoutum tot de Boksumerdyk is de Sneekertrekvaart of Zwette gegraven. Parallel loopt hier tegenwoordig een hoogspanningsleiding.

De kaarten van de Schotanus Atlas zijn aanwezig om te bekijken.